Grigore Constantinescu

Comuna

DÂRMĂNEŞTI

PITEŞTI MMXV

DÂRMĂNEŞTI

COMPONENŢĂ: Comuna este formată din 5 sate: **Dârmăneşti**; Negreni; Piscani; Valea Nandrii; Valea Rizii.
DISTANŢA FAŢĂ DE REŞEDINŢA JUDETULUI: 18 km.
SUPRAFAŢĂ: 34,1 km^2.
POPULAŢIE: 3.513 locuitori [1.735 M + 1.778 F] (2011).

ATESTARE DOCUMENTARĂ:

Dârmăneşti – 1552 [7060] ianuarie 6 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. III, doc. 12)• **Negreni** – 1559 [7067] aprilie 24 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. III, doc. 112)• **Piscani** – înainte de 1526 iulie 6 (DRH, B, ŢR, vol. III, doc. 22)• **Tămăşeşti** – 1569 [7077] ianuarie 21 (DRH, B, ŢR, vol. VI, doc. 133)• **Valea Nandrii** – 1564 [7073] decembrie 11 (DIR, XVI, B, ŢR, vol. III, doc. 242).

În contextul localităților componente, cea mai veche atestare documentară se consemnează în cazul satului Piscani.

Așezarea este atestată documentar inițial în zapisul monahiei Magdalina datat anterior zilei de 6 iulie 1526, prin care dăruiește lui Cârstea cel bătrân și fiilor săi un loc de casă în Micești; printre martori, se numără și „Alăman din Piscani".

TOPONIMIE:

- **Dârmăneşti** – toponim format pe baza apelativului *dârmon* ≈ „ciur cu găuri mari pentru cernut" + sufixul *–eşti*, care indică organizarea socială pe bază de obşte a localităţii. În documentele medievale, desemnând organizarea socială, localitatea este consemnată şi sub forma *Dârmoneşti* – element notabil pentru confirmarea originii toponimului.
- **Negreni** – toponim format pe baza antroponimicului *Negrea* atestat prin tradiţia orală + sufixul *–eni*, care indică apartenenţa familială şi, implicit, locală.
- **Piscani** – toponim topografic relevând forma reliefului pe care a fost constituită aşezarea; toponim provenit din apelativul *pisc* cu sens etimologic de „vârf golaş" + sufixul *–eni*, care indică proveniența locală.
- **Valea Nandrii** – toponim topografic compus din apelativul *vale* cu sens etimologic de „loc larg între două înălţimi; teren în pantă coborâtoare; apă curgătoare" + determinativul *Nandrii* – indicând pe deţinătoarea iniţială a terenului pe care s-a constituit aşezarea.
- **Valea Rizii** – toponim topografic compus din apelativul *vale* + determinativul *Rizii*.

SPECIFIC ETNOCULTURAL:

Arhitectură populară tradiţională specifică zonei Muscel. Majoritatea vechilor construcţii de locuit sunt cu două caturi. Parterul este amenajat ca pivniţă cu gârlici, al cărui acces se asigură printr-o uşă grilată lucrată din lemn de stejar. Etajul destinat locuinţei este compus din două camere prevăzute, în general, cu intrări separate din sala al cărei parapet de zid înalt de circa un metru este construit în continuarea pereţilor din piatră şi cărămidă ai parterului. Stâlpii sunt, de regulă, racordaţi la cosoroabă prin console cu profiluri realizate din paiantă. Concentarea gospodăriilor a determinat, din lipsa terenului destinat amplasamentului construcţiilor de locuit, dispunerea acestora cu latura îngustă spre şosea.

Portul popular este caracteristic zonei Muscel.

În domeniul artei populare, s-au remarcat, în fazele finale ale concursurilor naţionale organizate în perioada anilor 1956–2006, creatoarele din localitate care au obţinut premii ori menţiuni pentru confecţionarea costumelor populare şi a ţesăturilor de interior: Lenuţa Chiva, Elena Marica, Elena Popa, Sanda Popa.

Meştere renumite în arta olăritului: Maria Bican din satul Valea Rizii (n. 1935), Sofia Irimescu, Maria Minculescu (n. 1926), Lămâia V. Mitoi (n. 1937) realizau diverse tipuri de vase ceramice pe care le vindeau în târgurile din zonă. Arta modelării lutului este practicată, actualmente, cu evidentă măiestrie de către olarul Ion N. Ene din satul Valea Nandrii.

Din amplul repertoriu al folclorului coregrafic zonal, elemente de particularizare locală prezintă dansurile: Căţeaua, Chindia, Floricica, Hora mare, Hora Nuţii, Leliţă Ioană, Lozasca, Mânioasa, Sârba, Sârba a 6-a, Sârba de doi, Ungurica.

Târg tradiţional organizat cu ocazia unei sărbători religioase: Adormirea Maicii Domnului (15 august) – în satul Piscani.

PATRIMONIUL CULTURAL-ISTORIC:

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului» **Dârmăneşti** [1859-1863]~ctitorită de Emanoil Apostolescu, preot Ioan şi obştea satului Dârmăneşti ●intervenţii: consolidarea fundaţiei [1899]; renovată [1990-1992] ●pictură murală: Iancu „jugravu ot Câmpulung" [1863]; repictată de Gheorghe Ţivrea [1992].

✚Biserica «Sf. Vasile» **Negreni** –[▲]– construită „de roşu" în 1798, cu cheltuiala polcovnicului Anghel şi a lui Hagi Ţenu, a fost „desăvârşită" în 1818, de Ştefan Belu, „biv vel logofăt de Ţara de Sus". Pe o pisanie de piatră din proscomidiar, este inscripţionat pomelnicul ctitorilor: „Anghel, Elena, Gheorghe, Ţenea, Ecaterina, morţi, cu tot neamul lor, 1798 septembrie 13". Biserica are un plan trilobat, cu abside poligonale, absida altarului fiind decroşată; pridvorul prevăzut cu arcade semicirculare sprijinite pe stâlpi masivi este închis cu geamlâc; turle octogonale pe tambur pătrat, deasupra naosului şi pronaosului. În 1897, a fost edificată turla Pantocratorului, iar, în 1925, clopotniţa de zid a fost înlocuită cu una de lemn. Pictura murală în frescă datând din 1818 este, parţial, conservată. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Antologhion [1786], Apostol [1794], Triod [1798], Penticostar [1800], Cazanie [1834], Evanghelie [1869], Ceaslov [1874], icoane pictate pe lemn în sec. XIX, cruce de lemn [1818], tron arhieresc, iconostas din lemn sculptat ş. a.

✚Biserica «Sf. Nicolae» **Piscani** –[▲]– construită, în secolul al XVI-lea, de către marele logofăt Vlaicu din Piscani, a fost, iniţial, schit de călugăriţe (Schitul Pisculeşti), fiind refăcută din temelie de jupan Constantin Pânganu, ieromonahul Filotheiu şi stareţa Eupraxia, în anul 1773. În anul 1908, construcţia a fost consolidată cu şine metalice, iar, în 1928, extinsă, prin adăugarea pridvorului. Intervenţii de amploare au fost efectuate în: 1936 (repararea acoperişului), 1956 (subzidire la altar şi pridvor, centură de beton armat), 1972-1975 (consolidare), 1997 (reparaţii curente). Biserica prezintă un plan dreptunghiular, cu absidă poligonală decroşată; pridvor închis; turlă-clopotniţă octogonală, peste pronaos. Pictura murală în frescă a fost executată, în anul 1777, de zugravii: Vasile diaconul şi Radu din Caracal, cu cheltuiala jupanului Constantin şi a soţiei sale, Maria, a stareţei Eupraxia, sora jupanului Constantin Pânganu; restaurată în 1996-1997. În tabloul votiv, sunt înfăţişaţi: jupan Constantin, jupâneasa Maria, Eupraxia stareţa; jupan Ioan şi jupâneasa Joiţa, cu cei trei copii ai lor. În patrimoniul bisericii, se află cărţi ritualice: Penticostar [1743], Evanghelie [1746], Mineie [1797], Octoih [1811], Triod [1813], Apostol [1814], Triod [1856], Penticostar [1856], icoane pictate pe lemn în sec. XVIII, cruce de lemn, potir ş. a.

✚Biserica «Adormirea Maicii Domnului»+«Sf. Nicolae» **Valea Nandrii** [1852-1854]~ctitorită de Alecu şi Barbu Belu, preot Nicolae, Ioniţă Jupânescu ●intervenţii: refacerea acoperişului [1892], subzidire [1932], înlocuirea învelişului [1968] ●pictură murală: Alexandru zugravul din Câmpulung [1854]; repictată de Vasile Ivănescu din Curtea de Argeş [1983-1984].

✝Cruci de piatră: **Dârmăneşti**: 1771-1772 [7280] –[▲]– lângă casa Nicolescu Mihai ■**~Valea Nandrii**: ¼ XIX –[▲]–, 1810 –[▲]– lângă biserică.

✝Monument eroi: **Dârmăneşti** [1941-1945]; (1947) – lângă Şcoala generală Dârmăneşti.

În cursul luptelor pentru apărarea unității și independenței naționale a României, au căzut eroic la datorie 143 locuitori ai comunei Dârmănești, numărul eroilor menționați

nominal în monumentalul volum «Argeș. Cartea eroilor» fiind raportat la evenimente de importanță fundamentală în istoria neamului românesc: Primul război mondial [100], Al doilea război mondial [43].

❖ MEMENTO:

Ruinele conacului vel logofătului Vlaicu Piscanul –[▲]– situate pe Dealul Iudei – constituie o dovadă a unei intense vieţi economice în perioada medievală, în acest spaţiu geografic.

IN MEMORIAM

✪ **DELEANU NICOLAE** [1903-1970] – istoric, conferenţiar la Universitatea Bucureşti, publicist. Opera: «Poezia muncii», versuri [1930], «Istoric al mişcării muncitoreşti din porturi» [1934], «Robii» [1934], «Cântecul minerilor» [1935], «Istoricul mişcării muncitorilor mineri din România» [1935], «Nedeia din Poiana Miresei» [1968], «Surghiuniţii din Ostrov» [1956], «Mineriţa» [1963], «Primăvara popoarelor», trilogie [1964], «Scrieri social-politice» [1976] ş. a.

✪ **PREDESCU CRISTACHE** [1885-?] – publicist, fizician, meteorolog; membru al unor societăţi de fizică din Franţa. Opera: «Memoriu de titluri, activitate şi lucrări publicate» [1939] ş. a.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Grigore Constantinescu– *Argeșul monumental – enciclopedie patrimonială*, Pitești, 2011, p. [543-546] – 222-223.
Teodor A. Dina– *Piscani - file de istorie. Istoricul unor neamuri,* Piteşti, 2001, 110 pag.; Teodor A. Dina– *Piscani-Negreni, Judeţul Argeş: File de istorie(1526-1986),* 129 pag.; Teodor A. Dina– *Piscani-Negreni. Vechi sate argeşene de pe valea Râului Doamnei. File de istorie,* Piteşti, 1998, 180 pag.; Teodor A. Dina– *Să cunoaştem satul Piscani, judeţul Argeş,* Mioveni-Colibaşi, 2001, 79 pag.; Teodor A. Dina– *Satul Piscani judeţul Argeş - oameni şi locuri. Oameni care au fost*, Piteşti, 2006, 160 pag.; http://judete.biz/localitati-arges/; Ion Popescu-Argeşel – *Judeţul Argeş.*

–[▲]– Monument istoric şi de artă

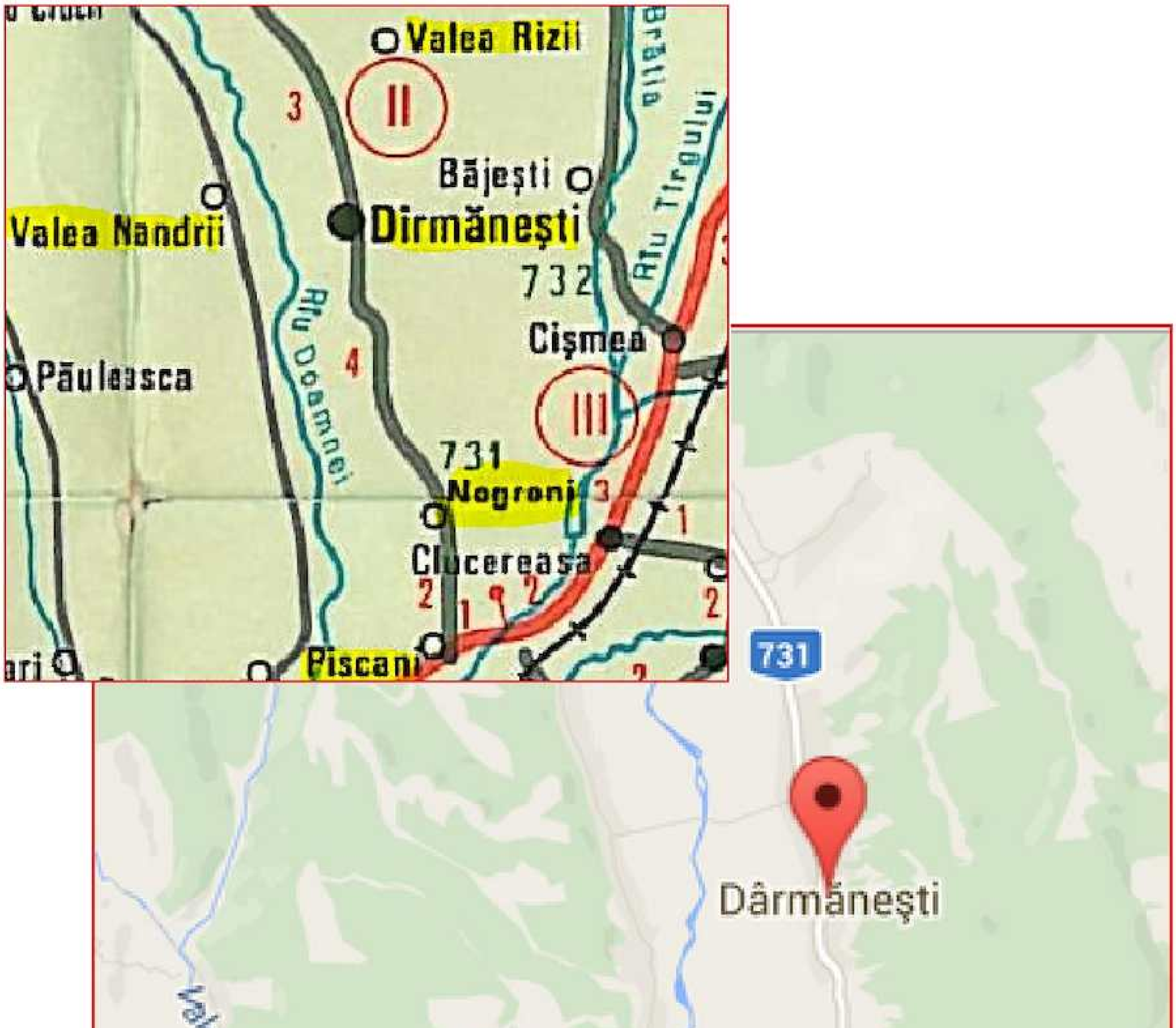
Valea Rizii
II
3
Băjeşti
Valea Nandrii
Dîrmăneşti
732
Rîu Tîrgului
Brătia
Rîu Doamnei
Cişmea
Păuleasca
4
III
731
Negreni
Clucereasa
Piscani
731
Dârmănești
Valea Păuleasca
Negreni
Valea Nandrii
Piscani
32

PRIMĂRIA COMUNEI DÂRMĂNEŞŢI.

ŞCOALA DÂRMĂNEŞTI.

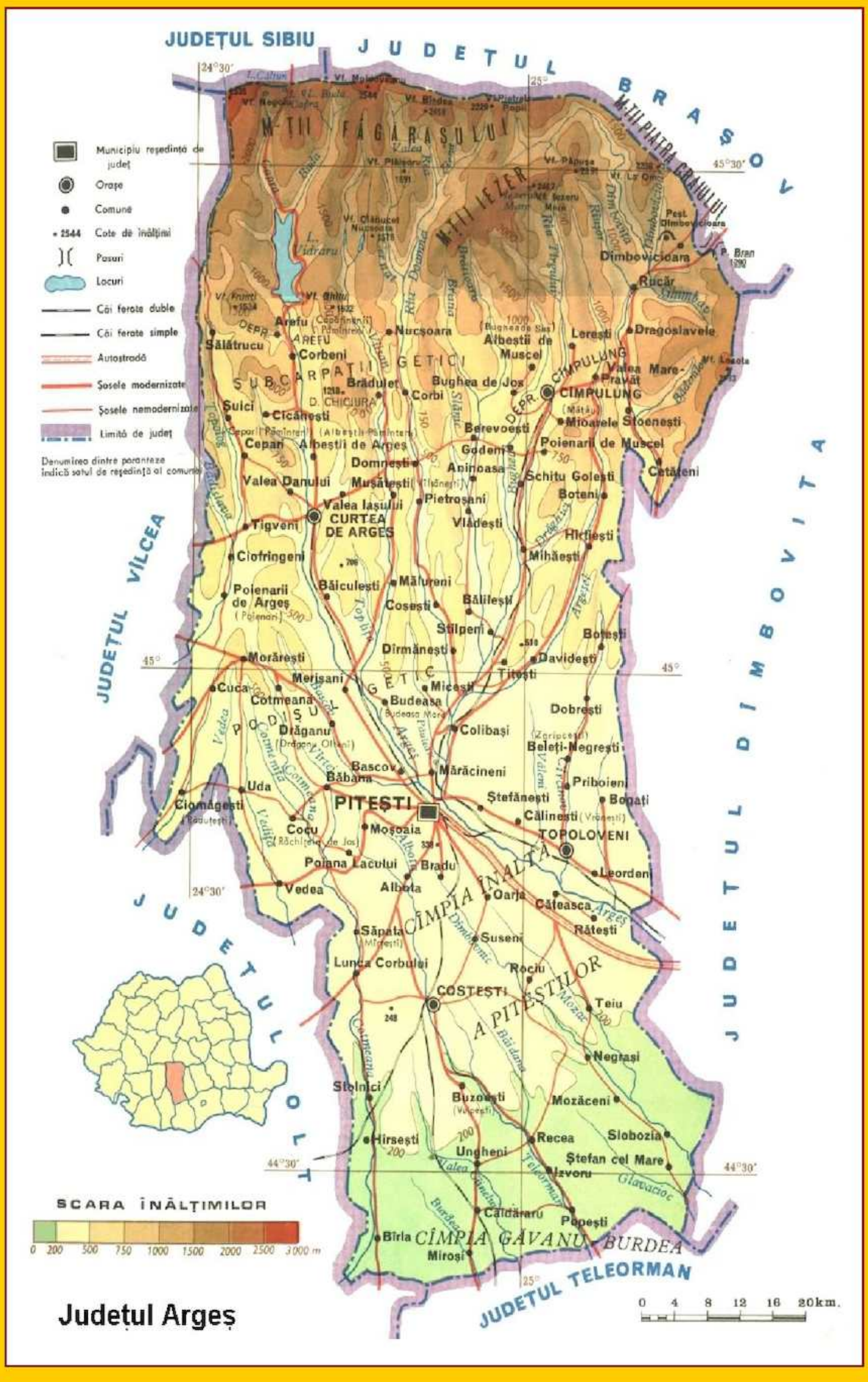

Județul Argeș